ԿԱԼԱՓՐԱՆԿ – 19 – ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ – 1863

ԺԲ ՊԻՐԻՆՃԻ – ՍԿԶԲ ՆՈՒՄԵՐՈ – 514 – ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ – 7 – ՍԵ ՊՏԵՄԲԵՐ – 1863

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՄԷՇՄԱՐԻՏԱԼՑ

Իշխող Մեծամեծը Հավատաց։ Հեր Հոգիեա Ճուտաա Երեմեսի կենդանի տազմընդհանուր տարբ։

Սենեսի բեշին օլարագ	140	զուրուշ։
Ալեր տարեր քեպենք	70	„
Լուշ տարեր քեպենք	40	„
Վէ պիր նուսխասա	3	

Ցաշրատան կեղեն պէտքեր նուսխասունա փոսթ ախաշնէ նիզամը մուճիպինճէ իւճրեթի այնուճաղը խասեթէն պէտան օրունուր։

Իրատեալն պէտքեր արտասահման պիր տէֆտարագ 3 զրշ.
Լեբի տէֆտարի իշխուն պէտքեր տէֆտարնա . . 2 „
Լուշ տէֆտարի իշխուն պէտքեր տէֆտարնա . . 1½ „
Լուշ տէֆտարն գիտասէ օրան։ Զէ զրչեթի ուզուն իրանեթի իշխուն այրընճա քաղաքլարդ օրունուր։
Ցաշրատան կեղեն պէտքեր ամսեթի վերջինդէ գրասենեակ մէտարիֆլերի։ Կէ ծանուցմունքեր բիր փոյքրինէ օրտան գրասենեակ պէտան մուհասապա պէտան օրունուր։

ՈՒՄԱՈՒՐԱՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼԱՒԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՔԷ ԾԱՓՐԱՑՔԷ ՍԱՅՍՐԷՅԷ ՄԻՒՐԹԱԼԻԴ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԹԷԼԷԳՐԱՖ ԽԱՊԵՐԼԷՐԻ

Լ ՕՆՊՐԱ · 14 Սեպտեմբեր։

Օսմանը խոթիգրագը · 1858 · 71 1/4 · 1862 70 1/2 · Գ. Օնսուլատ Օսմանը 53 3/4։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Պատէ զին չարչը բազար, վէ սայրը ամէնէ միւսլիմայիա օրան մահալլէրատ սիղարա իշիլմէսի գամիէն եատագ օրլուգ, մուղայիրինատ պուլունանլար հագդընատա ճէզա գանունամէսինին հիւքմիւ իճրա օրունուճագ տարը։

Պիւտիք նաղբը տէվէթլու Քէանի բաշա հազրէթլէրինէ, Օսմանիկ նիշանը պէշանպէրն պիրինճի բիւթպէսի թէվղինի պույրուլմուշ սուր։

Պու տէֆա միւճէտտէսէն թէրթիպ օրունան էյալաթ վէ էրիկի գաբու քէթխիւտալիգպարընա թայէին պույրուլան զէնգէթ իլէ մէմուր պույրուլ սուգլարը մահալլէրին իսմ վէ մէվգիէրի։

Միւհադաթնէ, Պաղատատ էյալէթի գաբու քէթխիւտալիզը ամու քէնէթլու եէհատ Հիւսամ Եֆէնտի հազրէթլէրինէ։

— Միւլհգամիկէ Պօնտա էյալէթի վէ Հէրսէք վէ Շգօարա սանճագլարը, վէ Պիլղատատ մուհաֆիզլիգը գաբու քէթխիւտալիզը, սատատէթլու Ռէճաի էֆէնտի հազրէթլէրինէ։

— Միւլհգամիկէ Խիւտավէնտիկար էյալէթի վէ Իզմիտ վէ Պիզա վէ Գարէսի սանճագլարը գաբու քէթխիւտալիզը, սատատէթլու Սարի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ։

— Միւհադաթիկէ Վիտին վէ Սելիմբէ էյալէթլէրի, վէ Թուլա սանճագը գաբու քէթխիւտալիզը սատատէթլու Ֆիտբէսատին էֆէնտի հազրէթլէրինէ։

— Միւհգամիկէ Սէլանիք վէ Բուտիլ էյալէթլէրի գաբու քէթխիւտալիզը, սատատէթլու Խայրի էֆէնտի հազրէթլէրինէ։

— Միւհգամիկէ Ճիտատ վէ Էէմէն էյալէթլէրի գաբու քէթխիւտալիզը, սատատէթլու Իսմայիլ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ։

— Միւհգամիկէ Էսքիշէհիր վէ Նէճ վէ Իսքիպ էյալէթլէրի վէ Սոֆիա սանճագը գաբու քէթխիւտալիզը սատատէթլու Նուրի էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Կիրիտ վէ Ճէզայիրի պահրը Սէֆիա էյալէթլէրի, վէ Գըրէս ճէզիրէսի գաբու քէթխիւտալիզը սատատէթլու Շէֆիգ պէյ էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Սայսա էյալէթի վէ Ճէպկէզ Լիպանան վէ Գաուսուս սանճագը գաբու քէթխիւտալիզը սատատէթլու Աղմի պէյ էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Շամ վէ Հալէպ էյալէթլէրի վէ Ռէքքա սանճագը գաբու քէթխիւտալիզը սատատէթլու Եուսուֆ Ճէմիլ էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Եանեա վէ Թրբհալա էյալէթլէրի գաբու քէթխիւտալիզը սատատէթլու Շաքիր էֆէնտիյէ։

— Իմարէթը ճէվիէյի Մէք քէյսի միւքերրէմ իլէ, Շէյխ իպն Հարէմին գաբու քէթխիւտալիզը իղղէթլու Հաճի Ռէսամի էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Էրզրում էյալէթի վէ Էրզինկեան վէ Վան վէ Հարբ քեսրի վէ Գարս սանճագլարը գաբու քէթխիւտալիզը իղղէթլու Սամի էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Գօնիա վէ Առանա էյալէթլէրի վէ Մարաշ սանճագը գաբու քէթխիւտալիզը իղղէթլու Խալիս էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Իզմիր էյալէթի գաբու քէթխիւտալիզը իղղէթլու Եահիա Սէլչուկի էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Էնգարէ վէ Գաստամունի էյալէթլէրի գաբու քէթխիւտալիզը իղղէթլու Հաճի Խուրշիտ աղայէ։

— Միւհգամիկէ Խարբուրթ վէ Քիւրտիստան էյալէթլէրի գաբու քէթխիւտալիզը ռիհաթլու Մուսթաֆա պէյէ։

— Միւհգամիկէ Թրաբզոն վէ Սըվաս էյալէթլէրի գաբու քէթխիւտալիզը ռիհաթլու Անմէտ Ռիշատ էֆէնտիյէ։

— Միւհգամիկէ Թրաբանուս Ղարպ էյալէթի գաբու քէթխիւտալիզը Փաթուվէթլու Սամի պէյ թէվղինի պույրուլմուշ սուր։

Վ էլի էֆէնտի սահրաղարընատա կէչէն ճուման իրթէսի կիւնիւ վագի օրան թալիմի ազիմ քէյֆիյէթի, թէրճիւմանը ահվալատ շու վէճհ իլէ նագլ օրունուր։

"Իշխող թալիմատ ումումի գոմանատա, գայիմմագամ սէրասքէրի տէվլէթլու բաշա հազրէթլէրինէ միւֆէտվիզ օլարագ, սատատէթլու Մահմուտ բաշա գոմանատասը իլէ օն թապուր բիատ, վէ սատատէթլու Միւլէյման բաշա գոմանատասը իլէ լբի ալայ սիվարի, սատատէթլու Ալի բաշա գոմանատասը իլէ եէսի պաթէրնա թօր, վէ սատատէթլու Սաղիբ բաշա գոմանատասը իլէ իրի պէօլուկ տրպէօն ամրլրը պուլունարագ, սատատ ալթըատա թալիմէ մուպաշրէթլէ, Զօպան էշշէմէսի գարշըսընատա մախսուսէն ինշա օրունմուշ օրան ամուշմէն թապիատը վէ թահթատան մամուլ թապուրլէր իւզէրինէ թօր վէ թիւֆէնք ամրընարագ, վէ մէզբիւր թապիա իւշ եանատան գուշամրընագ, օ արալըգ չիմատէն մամուլ քէօշք ճիվարընատաքի թապիատան ամրընան թօրլար մէպքիւր թապիատաքի լաղըմ պէրհավա իսիլէրէք, իւզէրինէ հիւճում իլէ թէսիր, վէ պույրագ ամրէյինէ ալէմը մուվաֆֆէրիյէթ քիւշատ իլէ, ամէրուինատ ատաքիրի Շ. Յոհանէ իւշ քէրրէ Փատիշահրմ չօգ եաշա՛ նիատաը իլէ իլանը զաֆէր իմիշ, վէ բէտմը կէչիա իճրասը իլէ նիհայէթ պուլ մուշատ։"

«Օսմանը հազրէթը Փատիշահի չիմատէն մամուլ քէօշքատ իրատէթ պույրուրուպ վիւքէլլարը ֆախիամ վէ մէմուրին, վէ իւմէրայը քէրամ հազրատը իլէ սիւֆէրա թագրմը մախսուս չատրրարատան թատաշա իմիշ, վէ ճիւմլէսինէ պիր միւքէմմել զիաֆէթ վերիրմիշ սիր։"

Թօր պաթէրիատարը գոմանատանը լիվա Ալի բաշայէ, ֆէրիգլիգ ռիւթպէսի պէհլիվանի թէվճիհ պույրուլմուշ վէ թէօֆիսանէի ամիրե միւշիրի Խալիլ բաշա հազրէթլէրինէ, եիւզ պին զըշ իհսանը Շ. Յոհանէ վագի օրմուշ սուր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԵՃՆԵՊԻՑԷ

ՐՈՒՍԻԱ։ Մուսիսիսարէն պու ամէ վէ թ հագդընատա էբէյիմէ թաճիպէ շայեան չէյրէր սէօյլէնատի, քի ահիհ վէ զայրը ահիհ օրտուզու շիւպհէսիզ պիր գաշ կիւնէ ամէրէք ազնաշըլըր։ Թաճիպէ շայեան ամէրիկիմը չէյրէր պունլար արը։

Ռուսիա իմբէրատորու Ալէքսանդրը, կէչէնատ նագլ իթիֆիկիմիզ ֆամիլիա մէճլիսինատ, Ռուսիա հագդընատա, Ֆրանսատան վէ Ինկիլթէրրատան զիատէ սէրպէսթ գօրուպ, վէ Լէհ հագդընատա Լէհլիլերատէն զիատէ խայրիսահ պուլունուպ, ումումի Ռուսիայա պիր եէնի գօնսթիթիսիօն վերմէքմիշ։ Իմբէրատորը Ֆրանսա կիպի, պիր սէնատօ մէճլիսի, վէ պիր տէ միլլէթ մէճլիսի թէշքիլ օրունաճագմը, վէ պունա էմ ատալ սայրը սէրբէսթ թագլէրէր։ Լէհ ազատ սայրը սէրբէսթ թագլէրէր։ Լէհ ազատ տախի, իմբէրատոր պիւթիւն պիւթիւնէ Ռուսիատան ազատ իսթէճքիմիշ, վէ Լէհին այրը պիր գօնսթիթիսիօնու օրտա, ֆագատ Ռէթրօպուրգ միլլէթ մէճլիսինէ պիր գաչ ազա կէօնտէրէճէքմիշ։

Ֆագատ Լէհ հագդընատա պունլար պիւթիւն պիւթիւնէ իհսան օրմայրգ, շու կիպի պաղը շարթլար թահթընատա իմիշ։

1։ Ռուսիանրն տէվլէթ պօրճունա, Լէհին տախի քէնտի ճիւրմինէ կէօրէ հիսսէտար օրմասը։

2։ Լէհին էօթէսէն պէրիւ Ռուսիա մէմալիքինատ պուլունան, վէ Ռուս մէզհէպինատ օրան Լիթուանիա վէ Ռութէն էյալէթլէրինին տախիմի սիւրէթատ Ռուսիատա գատաճաղընա պիւթիւն Իւրոբա տէվլէթլէրինին քէֆալէթի։

Իւրոբալըլար պու հավատիսի ալմըգտա, ազիմ իսթիղրապա կիրիֆթար օլտուլար, տէսբօթլուզուն իսիլտասը օրան Ռուսիա նէրէտէ, գօնսթիթիսիօն նէրէտէ, խտախ չօգլարը ինանմատըլար, վէ հալա ինանմազլար վէ Ռուսիանրն պիր հիլէսի տատ իստէրլէր։ Հէլէ ասըլ Ռուսիատա պունա ինանան օրմատըգտան մատատա, գարշը կէլէնլէր տախի ըէք չօզուտուշ, լաքին իմբէրատոր գուվվէի ֆաիլիյէ իլէ պու եէնի թանզիմատը իլերի եիրիթէճէքմիշ։

Ռուսիանրն պէօյլէ պիր հալէ կիրմէսի, ահիհ օրտուզու հալատ, պիւթիւն Իւրոբա բօյնիթիգասընը պաշգա պիր միհվերէ նագլ իսէճէյի շիւպհէսիզ սիր։ Վէ էյնի շու ատուբ քի, պու մատատ ահիհ մի սիր ատ. յիլ մի սիր աշնամագ իշին, բէք ազ վագըթ պէքլէյէճէյիզ։ Յինրի Ռուզնամէսէ իֆատ իմթանիմիզ մի սիլլիա, մատատ քի Ռուսիանրն Ալարպ ատվէթլէրինէ վերէճէյի ճէվապ իբի կիրն ագաէմ ֆարիսէ եէմիշմիշ սիր վէ պու ճէվապատ պունլար մուհիմգա եաղըմը օրճագ տարը, հալթա պունատան պաշգա պիր շէյ ատ եաղըմը օրմայաճագ տարը, վէ պու ճէվապ տախի կիպի թուրթուլմագ։ օ հալատ, իշին նէ օրտուզու, նէ նէթիճէ հասըլ իսէճէյի, վէ Լիւրոբանրն նէ հարէքէթ իսէճէյի բէք եաղընատա աղնաշըլըճագ տարը։

ԱՒՍԹՐԻԱ։ Ալսթրիա իմբէրատորունուն, Ֆրանգ ֆօրթատա պիր բօյնթիգա օյունու օյնամագ իսթէմէյինէ շիւպհէ եօգ տուր։ Լաքին պու օյունատան պիր շէյ գաղանարը։ Ալսթրիա զաղէթալարը գազանար ատրլէր։ Իրուսիա զաղէթալէրի, զարար իմամ ատրլէր։ Իմամ, շիւպհէլի։ Իմամ մուխթասար սիւրէթատ պունու պիր թարիֆ իսէլիմ։

Իմբէրատոր, պիւթիւն Ալման հիւքմատարլարընը, Ֆրանգ ֆօրթատա պիր մէճլիսէ տավէթ իթիտ. Յանիմարդա վէ Իրուսիա տէվլէթլէրի պու տավէթի գապուլ իթմէյէրէք վէ կիթմէյէրէք։ Լաքին պունատա օ գատար պէխ եօղուտու, հաթատա պիր էյատ Ալսթրիա տէվլէթի էյէր օ պիր քէոֆֆէյի Ալման հիւքմատարլարընը պիրլէշիրէպիլիյիտի։ Իրուսիա եալընրդ գաղատարը, վէ պէյրիմ Ալման պիրլեշինատն տէ տարշարը գաղատարը։ Վէ օ վագըթ պունճա սէնէլէրատէն պէրու Ալսթրիա իլէ Իրուսիա պէյնինատ, Ալէմանատա պիրինճի օրմագ մէսէլէսի վէ բէգատէթի հալլիս մահվ օրմագ հիլէթինէ կէլճէքտի։

Հիքմատարլար օթուրատուլար մէշվէրէթէ։ Վէ Ալսթրիանրն թէքլիֆիլերի իւզէրինէ միւզաքէրէ իսիպ, ոբրա իմզայա կէլմէքտէ, տէօրթ հիւքիմէթ տահա պու գրաղլար մէճլիսինին գարարընը գապուլ իթմէմէրէր պունլար ատը իմզա իթմէյէն տէվլէթլէր։

1. Իրուսիա.
2. Յանիմարդա.
3. Պատէն Կրան տուգալըզը.
4. Յագս վ էյմար տուգալըզը.
5. Մէքլէնպուրկ Շֆրին տուգալըզը
6. Վ ալտենբ տուգալըզը.

Ալսթրիա իմբէրատորու պագի գալանրնա (քի ազ շէյ ատ տէյիլ սիր) գանատի իսիպ, Վ իէնայա ամէթ խլէտի, շու շարթըլա քի, գրալըզը պէյնինատ վերիլէն գարար, թէքրար հէր միւլքիւն մէճլիսէրինատէն կէչիպ սօզրատա Յիէթ թապիր օրունան ամուսի մէճլիսատէն կէչիպ, պունլար տախի թատիդ իթախի հալատ, Ալէմանատա իշիւն պիր գանուն օրտուն. պու քի, հէմ վագրթա միւհիմ վէ հէմ շիւպհէլի պիր քէյֆիյէթ սիր։

Պու գրալ մէշվիրէթինին վերտախի գարարլարը հէմէն ճիւմլեսի, Ալէմանատանրն տախիրինատ միւթատիդ օրուպ, իսարիճ տայիր եաղընրդ սէքիզնճի պէնատ վար սրը քի, Իրրոբատատ պէօյիւք շամաթայա մուճիպ օրմուշ սուր, վէ պու տախի պիրագ թատքիլ միւհիմ սրը։

Նասրը քի պաշգա ատ ֆա ատ միշիզ. պու Ալման իթթիֆատը ատինէն ատվէթ, պէօյիւք քիշիք օրտուզ գրրդ հիւքիմէթ պիրլիկինատէն իսարրէթ իսէ ատ, պու պիրլիկ տախիլ օրան ատվէթլէրին, Ալէմանատան արշարը տախի պաշգա միլքլէրի վար. մէսէլա Ալսթրիանրն Վ էնէտիկ. Մանճար վէ Հրոմանթիսթան, Պոհէմիա վէ տայրէսի. Իրուսիանրն Լ էհի, վէ տայրէսի. հալթա Ալսթրիանրն Ալէմանատան արշարրատա օրան էմլաքը. Ալէմանէա տախիրինատ օրանատան իշ ատօրթ գաթատա պէօյիւք տիր։ Կէրէք էվվէլկէրի, վէ կէրէք պու ատ ֆա շէյլէ գարար վերիլմիշ սիր քի. Ալման հիւքմատարլարընատան պիրինին միւքիւնէ արշարըատան գատա իսէ ինանմատ սրը։ Ալսթրիա զաղէթալարը, զարար իմամ ատրլէր։ Ալէմանատան գատա իսէ ինանմատ սրը։ Ալսթրիա զաղէթալարը, զարար իմամ ատրլէր։ Իմամ, շիւպհէլի։ Իմամ մուխթասար սիւրէթատ պունու պիր թարիֆ իսէլիմ։

Իմբէրատոր, պիւթիւն Ալման հիւքմատարլարընը, Ֆրանգ ֆօրթատա պիր մէճլիսէ տավէթ իթիտ. Յանիմարդա վէ Իրուսիա տէվլէթլէրի պու տավէթի գապուլ իթմէյէրէք վէ կիթմէյէրէք։ Լաքին պունատա օ գատար պէխ եօղուտու, հաթատա պիր էյատ Ալսթրիա տէվլէթի էյէր օ պիր քէոֆֆէյի Ալման հիւքմատարլարընը պիրլիշիրէ

Ալման հիւքմատարլարընատան Ալէ-

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ամսագրի Խմբագրատան հասցեն՝ Ալեքսանդրապոլ, Գրիգորի փող. թիվ 1։

Ամսագրի բաժանորդագրության գինը՝ տարեկան 6 ռուբլի։

Ամսագրի գրասենյակը բաց է ամեն օր՝ առավոտյան 9-ից մինչև երեկո։

Ամսագրի գրասենյակում ընդունվում են հայերեն, ռուսերեն, վրացերեն, թուրքերեն և ֆրանսերեն գրքեր։

Ամսագրի գրասենյակում գտնվում է նաև գրքերի մի մեծ պահեստ։

Ամսագրի գրասենյակում ստացվում է նաև գրքերի գնումներ։

Ամսագրի գրասենյակում գտնվում է նաև գրքերի մի մեծ պահեստ

Պու կիւնքի կիւն Լ՝ԷՐՈԲԱ էօյէ պիր բօլԹիգայա զահիպ օլմուշ տուր քի, ՊաԹոլիքլիքէ միւմքինսիզ տիր։ Խաբայը սահիհէն հաղրեԹը Խաա վէ քիկի Թանրմագ, վէ տիւնեա ալէմին սահիպի օլան Թանրը Թաալա հաղրեԹլէրինին վէքիլինտէն պէշ օն միլ եէր գըսգանմագ, եա էլինտէն գաբմագ, ֆէԹվա վէ շէրաաԹընը տինմէմէք, պէրապէր իմԹիզաճ իտէր շէյլէր տէյիլ տիր։

Տիկէր Թէրաֆտան, Խաբա տախի քէնարինի քիւշիւլԹէմէզ. չիւնքի օ վագըԹ ՊաԹոլիք մէզհէպի մահվ օլմընը տըր, վէ ՊաԹոլիք մէզհէպի մահվ օլտուղու հալտե, մէմուլ իԹմէյիզ քի պաշգա պիր մէզհէպ, ինա սանըրընն չիմտիքի հալինէ նաղարէն, օնուն եէրինի ԹուԹապիլսին. պու հալտե Լ՝ԷՐՈԲԱ իչիւն ինի ըզգատան պաշգա շէյ կէօրմէյիզ։ Լյա ՊաԹոլիքլիքի իպգա իտիւպ, գըսսա եա ուզուն պիր վագըԹտա հէր պիր շէյին եինե հէյէԹը ապլիսինե կէլմէսի, եա եօղսա ՊաԹոլիքլիքին պիւԹիւն պիւԹինե մահվը իլէ, նամազլամէ ատղրու իլէրիլմէսի։

Շիմտիկի ԹէՎՖիճ պու Թէրաֆա ատը, եանի նամազլամ Թէրաֆը, լաքին օ պիր Թէրաֆ տախի պաԹալ օլմամըշ օլտուղունատան, վագտտա պիղէր տէ տէրիզ քի Լ՝ԷՐՈԲԱ ահվալի հալա պի գարար ատը, վէ պուճիհէԹէ, հէր գալգին էմէլ վէ արզու իԹտիսի, օ էտայիշ վէ սատատէԹը ումումիյէ, հէնիզ չօգ ուզագտա ատը։

Իէամ լմանընտա, հագգանիյէԹին տլամէԹի եանի նիշանէսի, Թէրազի տիր. չիւպհէսիզ այար պիր Թէրազի. չիւնքի այար Թէրազի քիմսէնին հագգընը քիմսէյէ կէչիրմէզ, վէ պու տուր հագգանիյէԹին էատը։

Լաքին հէր Թէրազի այար տէյիլ տիր, վէ պու հալտե, այարը պօզուգ պիր Թէրազի Թատիմը իլէ հագգանիյէԹի կէօսԹէրէմէզ։ Նէ կէօսԹէրէմէզ պիր էօյէ իսէ, օգուզան բէք գօլայ ֆէհմ իտէպիլիր։

Մասիսին ատիզուԹա Թէրազիսի նէ գատար ատղրու իսէ, հագգանի նէ գատար ատղրու իսէ, Թէրազիսի տախի օ գատար պօզաբ տուր. տէմէք քի հիչ պիր վագըԹ հագգանիյէԹի կէօսԹէրմէյիպ, օգուզանլարըն ֆէհմ իԹմէյի չէյի կէօսԹէրէմէք տիր։ ԻչԹէ իտպաԹը։

Մէճմուա, հատպ էլ իճապ, վէ բէք սէյրէք օլարագ, պիր տատմըն ուզուզնատուզ հալինի մէյատանա չըգարըպը կիպի, եախսա պիրինի չիւպհէլի տատը կիպի կէօսԹէրէյի տախի կէօսԹէրէյիպ հալտե, էրԹէսի հաֆԹա Մասիս եէԹիշիր վէ տէր. Մէճմուա եինե միլէԹին գալգինի եարալատը, պաղըընա պատը. ճիւրինի տաղլատը։ Լաքին քէնարի հէ. մէն հէր նումէրօսնատա, Խաբլարը, կաԹողիկոսլարը, Լուսինարգլարը, վարդապետլէրի, տէրտէրլէրի, ամիրալարը, վարժապետլէրի վէ ապրըլէրինի ֆէնա ֆէնա ատամլար կիպի կէօսԹէրը, վարժապետլէրի վէ ապրըլէրինի ֆէնա ֆէնա ատամլար կիպի կէօսԹէրիպ հալտե, էօյէ զանն իտէր քի, քիմսէնին գալգի եարալանմագ, հաՎԹա եաղ պաղլար. չիւնքի Մէճմուանին գալէմի ճէհէննէմ Թաշը տըր, վէ Մասիսին գալէմի իսէ, բանդէհիր։ Մէճմուա պէօյէ այարը պօզուգ պիր Թէրազի կէօղիւնե կիրիպ ԹարԹըլամագ։ Շիւնքի պին տիւրլիւ աշքեաբ ալամէԹլէրտէն մնատտա, հէմէն հէր կիւն, հէր եէրտե աշքեաբ սէօյլէնիր քի, Մասիս չօգտան պէրիւ միլէԹ զաղէԹասընը քէնարի նէֆանիյէԹինե ալաԹ իԹմիշ տիր, վէ պունու սէօյլէյէն օ գատար չօգ տուր քի, Մասիս պիր կիւն ԹէպՎիրէ չըգտա, պէօյլէ հիսապըզ շահատէԹլէր Թօփլայա պիլիր. ֆագաԹ պու տա պիրիմ իւզերիմիզէ ֆարզ օլաճագ շէյ տէյիլ։ Լաքին նէ զաման պիր ատամըն բաճան Թէրազիսի պօզուգ տուր, անըն իլէ միւճատէլէ իԹմէք, վէ անը եէնմէք բէք գօլայ շէյ տիր. նասըլ քի էքսիք սաԹանլար, միւնազատտա, լագըրտը գըսսա քէսիպ պիր Թէրաֆա սավուշմայա պագարլար։ Ընճագ պէօյլէ գօլայ ֆիւԹուհաԹտա տա, ատամին քէյֆի կէլէմէզ, վէ պիղէր վէ օգուզանլարըմըզ, Մասիսի մահճուպ իԹմէքտէ չօգտան պէրիւ պիր քէյֆ տուշմամագտայըզ. հաԹԹա ուսԹա օյունճունուն ատճէմի գարշըսընտա տուշտուզու բուհ սըգընԹըսընը զիատէսի իլէ տուշմագտայըզ. լաքին նէ չարէ, պիւԹիւն պիւԹիւնէ տէ սիւքիւԹ իԹտէք, օ վագըԹտա տէյէճէք. քի, բաճան պուլամատը, սէսինի չէքատ, եախսա ԹահգԹիր բաճան տէյիլ տիր, վէ սայրըմ վէ սայրըմ։

Իմանի պու տէֆալգ տախի օգուշյանլարըմըզան աֆվընը խԹիրհամ իտէրէք. պիր իքի շէյ սէօյլէմէյի ԹէճՎիզ իԹմիշիզ։

Մասիսին լաէնգաԹի Մէճմուայը միլէԹէ գարշը չըգարմատը, իքի սէպէպ համ օլապիլիր. պիրինի Մէճմուայը միլէԹէ չիւքին կէօսԹէրմէք։ Լյալնըզ պու ֆիիլ իսպաԹ իտէր քի, Մէճմուա միլէԹէ շիրին կէօրիւնմէքտէ տիր. չիւնքի պէօյլէ օլմատա, Մասիս իչիւն պու զահմէԹէ հատէԹ էօղուտու։ Էքինճիսի, Մէճմուայը միլէԹէ գօրդուԹմագ. լաքին պուսրատա, եանի միլէԹին խըշմընա կէլմէք սրրատը Մէճմուայա կէլինճէյէտէք. էօնտէ տատա օ գատար նէօպէԹլէրը վար քի, երլար իլէ պէքլէմէլի տիր, վէ պիղէր իգրար իտէրիզ քի, Մէճմուատա ՄաԹուսալէմ, եախսա ՄաԹուսալա էօմրիս էօգտուր։ Նէ զաման պիր միւէլլիֆ գալմինի տայիմա միլէԹէ տայանըրմագ իսԹէր. աշքեաբ նըշանէ տիր քի, օ գալէմին քէնարի քէնարինէ այագտա տուրատագ հալի էօգ տուր, ատճրատագ հալ. իլէ տիւշինիլէճէք օլուրսա քի, միլէԹէ տիւշման կէօսԹէրմէյի զաղէԹա իհԹիմալ ատը, քէնարմանտէն զիատէ իսըզմէԹ իԹմիշ տիր միլէԹէ, եախսա ադըլը տիւշման, ահմագ ատամԹատան միւրատճահ ատը։

Լաքին Մասիսին վէ Մասիս վահէԹատը իլէ միլէԹին հրշմընը իսզերինէ տավէԹ իտէճէք նէ եաբմըշ ատը Մէճմուա։

Պիր Ադաֆնորդ եա պիր վարդապետ հագգընտա, բէք ֆէնա մէկԹիւպլէր վար տէյի իսապէր վերիպ, միլէԹին հիւքմիւնե պէքլէմէյի նասիհաԹ իԹմիշ տիր։

Պու տուր Մէճմուանին ճինայէԹի. հաչան քի նիչէ զաղէԹալէր, նիչէ վարդապետլէր վէ առաֆնորդլար հագգընտա. նիչէ ըրսվայ մէկԹիւպլէր տէրճ իտիւպ, քէնարիլէրի ատըլար. քէսսիլէր, հիւքմ իԹմիշէր վէ միլէԹին հիւքմիւնե ատա պէքլէմէտիլէր. վէ օ ատարգլարը քէսսիքլէրի զաԹլարընը պիր խայընճասը ատամի պու կիւնքի կիւն միլէԹին ումումի բուհանի կիւրիւհունատան նիզամէն վէ գանունէն միլէԹ մուրատխատարը ինԹիխատ օլունմուշտար ատը։ ՄիլէԹին գանունունատա վար մը ատը պէօյլէ պիր նիզամ քի. շու եա պու փիսգոպոս, առաֆնորդ, վարդապետ. մուԹլագա ֆատ օլունճագ, վէ շու եա պու վարդապետ մուԹլագա մէհտ։ Լյախսա շիմտիկէտէք միլէԹին բուհանի կիւրիւհունատան պիր խայընճալարընը ըէղիլ ըրսվայ իտէն, նամուսլարընը պիր բարաղագ իտէն, հէր տիւրլիւ աղվնյաԹը պաշտարընա եաղ ատրան միւէլլիֆլէրէ նէ ճէղա վէրիլ տի. քի վարդապետին պիրինին հագգընտա ֆէնա եաղընընը վար տէյէն պիր զաղէԹայա պու գատար հիւճմ օլունմուն. քէք չօգլարը, կէչէնատ ֆիլան վարդապետ հագգընտա եաղ ատրգլարըմըզ, զալիսա եաման ըմըշ, եախսա մուպալատա իմիշ տէմէյի. պէօյիւք պիր Թարղնյէ սայմատըրը մը. հաչան քի սահիֆէլէր տօղտուրուր միւքէրրէր մէկԹիւպլէր իլէ օ զավալըրարը պիւԹիւն միլէԹէ ըէղիլ ըրսվայ իԹմիշլէր իտի։ Լաքին ինԹիխատտէ, միլէԹ աշքեաբ իսպաԹ իԹտի քի, պու հագգսըզ հիւքմէ քէնարիսի տախիլ տէյիլ իտի։

Մասիս քի, պունճա բուհանի մէնէտտարլարըն զէմմ իւ ֆասլընը օգուտուգտա եա եաղտրգտա, պիր գըլընը պիլէ գըմըլտաԹմամըշ ըտը. Խրիմեան հագգընտա տօղայըտան տալխի պիր շէյ կէօրտիւքտէ, հէմէն Լ՝ԷՐՈԲԻՖԻՄԻՆԷՅԷ գօշուպ, Տեղապահ հաղրեԹլէրինի Թաճիզ իտէր, վէ սէվինէրէք օգուշյանլարընա շէյլէ իտապէր վերիր։

«Պէր. Տեղապահ Սրբազանն էր խորին ցաւը յայտնելով Մեծմոայի վերոյիշեալ յօրոճին վրայ, պատասխանեց ըսելով, թէ. Խրիմեանին դէմ, իր ինամոյը յանձնուած ժողովուրդին ոչ ուղղակի և ոչ անուղղակի բոլոր մը և ոչ որ և իցէ գանգատ մը եկած է երբեք։ Ազգային Սարքու�։ և ոչ Ազգային Սարքուիւնը անոր համար հանիլ պատճառ մը հանած է իր վիճակը։ Եւն

Պիչարէ Մասիս, տիւնեայա կէօսԹէրիր քի, տահա ըէտմի լիսանլարընը գուվվէԹինի աղնայաճագ գուտրէԹի տէ եօգ տուր. եախսա հիւքիւմէԹ լիսանը նէ տիր վէ նէ տէմէք իսԹէր. պունու ֆէրգ իտէճէք գուվվէի ԹէմԹիլսիզտէն տէ մահրում տուր։ Լաքին նէ հաճէԹ իտի գօշտպ վէ Տեղապահ հաղրեԹլէրինի Թաճիզ իտիւպ, ամրընընը Թաղէլէմէք, տահա էյի սէյիլմիյիտի քէնարի քէնարի էյի իլէ եաղընը 593 վէ 595 նումէրօ Մասիսլէրի օգումագ. անլէրատ քի էօյլէ եաղընը տրը։

«Ազգային ՍարքուԹիւնը, Մուշի մէջ. Պէր. Խրիմեան Ակրոիչ վարդապետին Թշնամի և անոր ազգասիրական ջանից խոշնոտա ճանչուած անձինք Կ. Պոլիս բերել տալու որոշում ընելով, ոսմիկանուԹեան դրան ազգային գործակատար Պ. Սարգանը Մուշ կը ղրկէ. Ի. Դրան յատուկ հրամանագրովը, որպէս զի շուտով յիշեալ քաղաքը երԹայ, և եկեղեցական դասէն Աշխ նախկին առաջնորդ Օսքարիա եպիսկոպոսը, և Մամբրէ, ԱֆիԹար, Յօհաննէս, Մըկրտիչ և Թադէոս վարդապետները, և աշխարհական դասէն ալ, Մամիկոնեան Սարգան աղան առնէ Կ. Պոլիս բերէ։

«Յիշեալ Պ. Սարգանին հետ, Մուշ կը ղրկուի նաև երկար ժամանակէ ի վեր Մայրաքաղաքս բնակեալ Աշեցի Պ. Յօհաննէս Փափազեան աղգասէր անձը, որոյ պաշտօնն է Աշխ գաւառին և Սանօրէից վիճակը և մանաւանդ վերջին ժամանակներս պատահած անցքերը մանրամասնաբար քննել և ազգային ՍարչուԹիւն հաղորդել։ (22 Յունիս 1863. Մասիս Ն. 593)։

ՎԷՐԼՈՒ։ «Ընդէն այս մասին պէտք եղած պաշտօնական հրամանագրերն ալ Ի. Դուռէն առնուած ըլլալով, ազգին կողմէն որոշուած գործակալներն այսօր կամ վաղը ճամբայ պիտի ելնեն։ (6 Յուլիս 1863. Մասիս Ն. 595)։»

Պու ելի Թահրիրամէլ Մասիս աշքեաբ իսպաԹ իտէր քի, Խրիմեանը Մուշտա փիսկոբոսարան վարդապետէն վէ ավամտան էքէյիճէ միւշմանլարը վարըմըշ. վէ պունլար Ըսիմանէյէ խոհար օլունմուշլար ատը։ Շիմտիյէտէք նէրէտե գալտրըլար, օ նու պիլմէյիզ. լաքին շունու սիվալ իտէրիզ քի, պու բիսգոբոսլար, վարդապետէր վէ իշխանլար Ըսիմանէյէ կէլտիքլէրինտե, հէմէն գօլտարընը արգալարընտան պաղայըպ բրանկայա մը ատԹաճագլար. եօղսա մուհաքէմէ մի իտէճէքլէր։ Լյէր մուհաքէմէ օլունճագլար իսկ, մէհքէմէնին հիւքմիւնե մունԹազը օլմագ լազըմ կէլիր. չիւնքի օնլարընտա պիր հագգընը վար ատը Թէպլիսէի զլմէԹ իԹմէյէ։

Պունլարըն պիրիսի, Մասիսին տատիսի շահատէԹի իւզրե, Սամիկոնեան Սարգան աղա տըր, պու զաԹ քէնարի իմզասը իլէ պիղէրե շէյլէ եաղար։

«Խրիմեանը տարի մը եղաւ որ Աշխ առաջնորդական իշխանուԹիւնը կը վարէ, բայց իր սիրտն ու ընԹացքը բոլորովին հակառակ կրօնականին և քաղաքականին, այս հոգւով, մեր աշխարհը, խուսվուԹեան ու երկպառակուԹեան տաճն մը, յուզմանց և գայԹակղուԹիւններու տիրացոյց. եԹէ ժամանակը ներէր ինձի այսօր, յիշեալին բոլոր արարքները և եպերելի գործերը ձեզի կը հաղորդէի, բայց միջոցը կարճ ըլլալով կը Թողում յետագայ նամակներովս յայտնել և ծանուցանել առանց ընդդատութեան։ . . . Լ՝ԷԹէ ազգն զինքը խրատելու չէրնայ և այսպէս անզգայ Թողնէ, հաւատացէք . . . որ մեծ վնասներու առիԹ պիտի ըլլայ և պիտի զղջայ յետոյ»։

«Հայ օրագիրներուն շատ սուտեր և զրպարտուԹիւններ հրատարակել տուեց, յայտնի է ձեզ. մենք ցարդ լռեցինք, բայց այսուհետեւ չկրնանք լռել. ինքն անհիմն խօսքերով Թող մրել մրտուել տայ, և մենք իր մեծ մեղքերը հրապարակի պիտի հանենք. յայնժամ ազգայինք Խրիմեանին հոգին ինչ հոգի է լաւ կրնան հասկանալ։ Թէ որ նա վարդապետ և ազգասէր կը ձեւանայ մեծ է քան զամենայն արդարուԹիւն, ապա ինչո՞ւ համար այնպիսի սարսափելի մեղքեր կը գործէ որ եԹէ յայտնի լինին և հրապարակի գան, աշխարհ ամենայն մեղադրանաց հոգերով իր գլուխը պիտի ծածկելու եղեան, և եկեղեցականաց մէջ զինքն պիտի խայտառակեն. . . : Պարագայ հողը պահեց մինչեւ ցայսօր բայց Տարօնոյ մաքուր ու անարատ գեսինը չեկրցաւ վերցուցնել այսպիսի վատուԹիւններ, և այսօր ալ աշխարհի առջեւ զինքն ամօԹապարտ կընէ իրաւամբ. եայն եայն»։

Պարզագ պիր մէկԹիւպտե տախի շու վէճՀ իլէ եաղընը տրը։

«Վանցի Հայր Խրիմեանն, մեր Հայ օրագիրներուն քաւական սուտեր հրատարակել տուաւ տարօնացի շատ հայերու վրայ. տարօնը վերհանձն քաղաքականուԹեամբ համբերեց և տարաւ ալ ամեն անհիմն զրպարտուԹեց մինչեւ ցայսօր. եԹէ նա իր բերանին դուռ մը չի դնէ, և աչքին գերանին վրայ չզգայ, ազատուԹիւն է, ազատօրէն կը խօսինք, ինքն մուր քսելու Թող ջանք ընէ, և մենք ալ իր Աստուածային օրինաց դէմ արարքները և բնականին հակառակ եպերելի գործքը միանգամայն մանրամասնաբար ձեզ ասարաս անկողմնասէր խմբագիրներու պիտի գրենք, յայտնենք և հրատարակել տանք. երբ իր մեծ մեղքերը հրապարակի ելնան, յայնժամ ուր կրնայ իր գլխայն տեղի գտնալ. ոչ Բրիստոսեան Աշխարհին փարախը, և ոչ Հայաստանի ծորակներու մէջ անգամ։ Խրիմեանը կրնայ հասկընալ ըստ ինիս, վասն զի ինքն մուԹ տեղուանք այս սարսափելի մեղքերը գործած է. եԹէ իրաւունք և օրէնքն արդարապէս կշռուին, ոչ վարդապետ է Խրիմեան, ոչ Բրիստոնեայ և ոչ մարդ կատարեալ. Եւն. Եւն։»

Պիր իւշիւնճիւ մէկԹիւպ, պունլարատանտա պէտԹէր տիր։

Պունլարը սէօյլէյէն պիղէր տէյիլլէր, նասըլ քի, Մասիս վէ պաղը ագրանլարը Մէճմուա սէօյլէյօր տէյի խապգա աղնամԹմագ խԹէրլէր. պունլարը եաման եինե միլէԹին աղալարը տրը, վէ իմզալարը իլէ սէօղէրինի Թատիգ իտէրլէր. իհԹիմալ ատը Ըսիմանէյէ ճէլալ օլանլարտա պունլար տրը. էյէր եաղընընը ինքեաբ իտէրլէրսէ, պիղէր մէկԹիւպլէրինի մուհաքէմէ տիվանընա կէօնտէրիպ. եաղընընը խապգա իտէմէղլէր իսկ, քէնարլէրինի տախի էն զկատէ Թայեիպ իտէն պիղէր օլուրուզ։

Պունուն իլէ պէրապէր, տէմէք խԹէմէյիզ քի Խրիմեան պէօյլէ պիր ատամ տրը. լաքին քէնարի միլէԹատաշլարը պունու սէրպէսԹճէ տէմէքտե տիր. պիղէր Խրիմեան հագգընտա հիչ պիր շէյ տէյէմէյիպ, ՍարչուԹիւնուն գարարընա պէքլէրիզ։

Տեղապահ հաղրեԹլէրի տէմիշտիր քի հիչ պիր Թէրաֆտան Խրիմեանա գարշը պիր շքեաչէԹ կէլմէմիշ տիր. լաքին շուրասընտա սահիհ տիր քի, Խրիմեան բէք չօգ բիսդոփոս, վարդապետ վէ ավամ հագգընտա շքեաչէԹլէր իԹմիշ տիր քի. պունլարըն էքսէ.

բեսի էմբի Ալի իլէ Աբիթանէյէ ճէլպ օրուենմուշլար տրը։ Ամմուլ իթմէյիզ քի պուենլար Աբիթանէյէ տէ տիլսիզ կէլսինլէր, շիւնքի մէկթուպուն պիրինին եաղալըղընա նազարէն պու տավէթատէն գաշմատրգտան մատատա մէսրուբ տախի օրմուշլար տրը։ Իշթէ մէկթիւպիւն քէնարի քէլամլարը։

» Մասիս պատուական լրագիրը, իր 593 թուին մէջ կը յիշէ, աղդային Վարչութեան յերկիրս խրկուած քրնինշերու համար. բոլոր տարօնը ուրախ է և կը յուսայ որ մտերս պիտի գան եկնին յերկիրս։ Այս անօրէնութիւնը բարի է, և մենք անհամբեր կրսպասենք. նոյն արդոյ անձանց գալստեան, երբ յաջողեցաւ եկին, յայնժամ Խրիմեանին բոլոր գործերը երեւան պիտի ելլան և ճշմարիտն ու սուտը կրնան յայտնի ըլալ. եայն ևն։ (1863 · յունիս 23 · Ի Տարն)։

Պիղէր պու մատէյի պու գատար ուզուն իթմէզտիք, էյէր միւէթճէ էքի պէյիւք սէմէրէ մէմուլ իթմէսէք պիրիսի շու քի, Մասիսին ինֆատէսի իւղրէ Խրիմանին հագգընտա եաղալան ֆէնա չէյլէր միւէթին գալպինի եարալայապիլիր. պաշգալարը հագգընտա, իսթէնիլէն չէյի եաղմայա բու խատէր վէրիլնպատ, եալնըզ Խրիմեան հագգընտա սիւքիւթ իթմէք, էյլէ պիր հագգանլէթ տիր քի եալնըզ Մասիսին թէրազինէ ույար վէ Մախէտ արդարրիւն օլուպ, Ընգգային արդարրիւն տէյիլ տիր։

Իքինտիսի, էյլէ պիր հալ տր քի, ճիւմլէմիզ վէ պիղտէ պէրատէր պու հալտէ պուլունտուղումուզտան, սիթէմինէ պիղտէ հիսսէտար օլարագ տէրիզ։

Միւէթ սայէի Շահանէտէ պիր Սահմանադրութիւն էտինտի. ըստին պու նիզամնամէ, ֆէրմանը Ալի իլէ թատիգ պույրուլտուղու հալտէ տատի իճրասընդն եօլու պիլինմէտիկի հալտէ, անտէն հիչ պիր սէմէրէ հատրլ օլմամաղ։ Պէյիւք Նաբօլէոն հէր գանուն հէր նիզամ իչուն տատի պուենու պէյլէ տէմիշ տիր։ Իմանի կէլէլիմ պահսընդա։ Սահմանադրութիւնուն ճանը վէ էսասը, էքսէրիսէթ տիր. եանի հէր պիր շէյէ էքսէրիսէթլէ գարար վէրիլմէսի։ Վէ վագտա եիւզ քիշիտէն, էլլի պիրինին էֆէնտիսը նէ իսէ, օ իճրա օլունուր, ըստին պուենուն իլէ պէրապէր կէրիտէ գալան գրրդ տօգուզ. հիչ պիր վէճհ իլէ թահգիր օլունմազ։

Պիւթիւն սահմանադրական վէ սիվիլլիզէ Լիբրէա, պու պապատ պիղ

ղէ իպրէթ վերիր։ Լիբրօբանընն հէր սահմանադրական մէճլիսինտէ, գրալա, հիւքիւմէթինէ, վիւքէլսընա, ուսուլինէ, գանունինէ մուխալիֆէթ իտէն աղալար պու ըստանուգտան մատատա, քէնարինին աղա ինթիխապընա սէպէպ օլան սահմանադրութիւնա գարշը գոյան. վէ մուխալիֆէթ իտէն աղալար տախի բէք չօգ պուլունուր։ Լաքին պուենլար պիրպիրլէրինէ բայէթը վէ հիւքմէթը քեամիլ իպրաղ իտէրլէր. վէ պիր պիրինէ, մօն օնօրպղը ամ, մօն օնօրպղը գօլէյ իւնէմանը վերիրլեր քի, իմ Բարյրպապի- Բարեկամ, իմ Բարյրպապի- ընկերպիյս տէմէք տիր։ Պիլսէ իսէ, պիրինին էֆքեարընա օ պիրի մուխալիֆէթ իմանչի կիպի, օ ատամ օ ատաթ Վատակ տրը, Մերուժան տրը, Յուդա տրը, Ռիզվանթ տիր ևն ևն։ Պու էֆքեար իլէ, սահմանադրութիւն հիչ պիր վագթ իլէրի կիտէմէզ. շիւնքի Սահմանադրութիւնուն հիւնէրի վէ հիքմէթի պու օլաճագ տրը քի, մուխալիֆէթի տէրուենինտէ սըղտրըսընն։ Վէ իրմի բօլմիթիգանընն պէյան իթանչի իւղրէ, տէրուենինտէ մուխալիֆէթ օլմայան մէճլիսլէր եավաշ եավաշ միւմքինսիզ օլան շէյլէրն վէ ապէսիսթէ կիրիֆթար օլուրլար։ Տէրբօթլուղուն էն ֆէնա սոյու տուր էֆքեարընա գարշը կէլէնի, գէրրպ տէօքիւպ մահվ եա պէտանամ իթմէյէ գալդրշմագ, վէ պու ֆիքիր իլէ օլան սահմանադրութիւնա, Սահմանադրութիւն իսմի վերիլմէզ։

Շիմտիյէտէք կէօրսիյիմիզ, եանի կէչմիշ, պու հալտէ օլուպ, պունուն էն պաշը վասէթալարը տատի ղազէթալէր իսի. քի ճէպլէրինէ էպլէպի կիսի Վատակլար վէ Մերուժանլար տօլտուրուպ, ագրըպրընա ույմայան քիմ օլուր իսէ օլսուն, պու իսիմլէրտէն պիրէր ավուճ չէյ անլէրին իւղրինէ աթակէլիլէր։ Պէյլէ պիր հարէքէթ, սահմանադրական հարէքէթ տէյիլ տիր, իլա նասրլ քի տէտիք, տէսրօթլուղուն էն ֆէնա սոյու. Ինչէ քի միւէթ աղալարը, մուխալիֆ կիւրտի իլէ տատի գարաշ կիսի օթուրտուպ, եէկտիկէրինէ հիւքմէթ վէ բայէթը թամամ իպրաղ իթմէղէր, վէ եէկտիկէրինի բարձրապատիւ բարեկամ, վէ բարձրապատիւ ընկերա կից թանրմազլար, օ միւէթատ սահմանադրութիւնուն իսմի վար. ճիսմի եօք տուր։

Պու եաղը պուրատա գալսրն, վէ իլէրիւսի տախի ատպրգը վէճհ իլէ պունա ճէվապ վէրմէտիկի հալտէ, զուհուրա կէլէն նէթիճէլէրի կէօրիւրիւղ։

Խիմամը քէլամըզտա, պիր քէրէ տահա տէմէյէ մէճպուրուղ քի, պիղ լէրին Խրիմեանա տալա պիր զարաղ իւ տատավէթիմիզ եօք տուր. Խրիմ եանը ֆէնա պիր տատմ թանրմայրզ. լաքին հագգընտա պէր վէճհը պալա ֆէնա սէյլէյէնլէր տախի վար տրը։ Միւէթ իտարէսինին պու պապատ հիւքմիւ մալիմ օլտուղու հալտէ, պիղէրին պու հիւքմէ բայէթը թամամ մէ իպրաղ իտէճէյիմիզի չիմտիտէն պէյան իտէրիզ. պունու պիղէրէք, Ամճմուսը, միլլէթ ֆէնա կէօսթէրմէք նէյէթի իլէ եաղալան վէ տէնիլէն ազգիյատէ, պատէզին ճէվապ տախի վէրմէք իսթէմէյիզ. շիւնքի ասլա գայտ իւ հատէթ իտէճէյիմիզ պիր շէյ տէյիլ տիր։

Թրիէսթէտէ քեսին, Վիէննա Մխիթարեան բահիպլէրի մէկթէպինին մէտհիսէսի, վէ Մասիսին պիր խատպինլիսի հագգընտա եաղալան պիր մէկթիւպ, եէտիմիզ կէճ վատ օրտուղունատան, պիղղարուր կէլէճէք հաֆիթայա գալմըշ տրը։

— Լիբրատան պու հաֆթա հիչ պիր եէնի հավատիս եօք տուր վէ Խուսիանին ճէվապը իւչ տէօրթ կիւն ադատմ Խարիսէ եէթիշմիշ իսէ տէ. նէ մատատ օլտուղու հէնիզ մալիմ տէյիլ տիր։

— Սագըղտա պիր իսթիքլալ զուհուրի մուպտատա իլէ նագլ օլունմագտա օլուպ, Յունալ տէր քի, պէյլէ շէյլէրին տահիհինէ էրիլմէսիճէ, թէվատուր ճայիգ տէյիլ տիր։ Ամմրզ քի տալը կիւնիւնէտէք պունուն քէյֆիյէթի ալնատրը։

ԻԼԱՆԱԹ

Ա-սրիբ Բօմիխանէի Իլանը։

Աբիթանէտէ պու անէտէք Վալիտէ խանընտա պուլունան Աստրիա բօմթախանէսի սանտրը, պու տէֆա Պէյիւք եէնի խանա նագլ օլունմուշ օլտուղունատան, պունատան պէյլէ, մէկթիւպէրին օրտայա թէսլիմի լազմ կէլէճէյի պէյան օլունուր։

Նազրը Բօմիխանէի Ա-սրիբ
Բ. ՊԷ ԳԷՐՋԷԼ

Պէյիւքտէրէ վաբօր իսկէլէսի ճիվարը չարաու թարաֆընտա, պիրիսի տէնիզէ վէ տիկէրի ճատատէյէ նազար էքի պատ տախչատ խանէ սատթլըդ օլուպ, իշտու բուտի սեպտեմբէր 8 վէ 15 վէ 22ինճի բազար կիւնէրի մէզատ օլունճազընատան, թալիսի օլան զէվատ զէրր օլունան կիւնէրտէ վաբօր իսկէլէսինտէ պուլունմալէրի նէյյաղ օլունուր։

Իսկարը ինֆլաս իթմիշ օլան թիւթիւնճիւ էսնաֆընտան Յոսմիթ նամ քիմէսանէնին ատճագլարը, իշտու թարիխտէն իթիպարէն 21 կիւն զարֆընտա մանթլուպէրի սէնէատէրը իլէ նէտէն իսպարէթ օրտուղունու մուպէյին, վարագտի սահիհէ իւղրինէ եաղըրմը պիրէր գրթա խուրասա վուսուլըրինի, թիճարէթ նէզարէթինտէ վագը մէսալինի ինֆլասիսէ գօմիթէսինէ իսպրաղ իսէճէյլէր տիր։ Լիրմի պիր կիւն մուտատէթ խիթամընտան սոնրա, գանունի թիճարէթին իրի եիւղնէնճիւ մատատսի իգթիզասընճա պէյան վէ իատատա օրուենան մանթլուպէրին թէվգիֆինէ իպթիատար օլունճագ տրը։

Ըթիւզղեր էմրագ վէ էշեանրն սոն մէզատը, սեպտեմբերին 13/25ինճի ճումատա կիւնիւ, էյլէնտէն պիր սատաթ էվվել Ղալաթատա խավեար խանընտա իճրա օլունճագ տրը։

1. Գրբգ պարկիր գուվվէթինտէ պիր վաբօր մաքինասը գազանը, պագրը պօրուլարը, թուլումպասը վէ էտէվատը սայրբէսի իլէ։ Պու մաքինա Պէյիւք տէրէտէ Լրմէնի Գամէօլեք քիլիսէսի պաղչէսինէ օլուպ, գազանը տախի Լաքիէր լրգանատասը գուրպինտէ միւսիւ Ֆրանքլինին պաղչէսի տէրուենինտէ տիր։

2. Մասլագատ գարասախանէյէ եաղըն պէշ պին արշին պիր արատ։

3. Պէյօղլուենատ Գրպլէ սօգաղընատ, 42 Ն° իլէ մուրագամ վէ Իսլամ մէզարլըղը ճիվարընատ, վէ ալթընճը տայրէ գօնաղընա եաղըն 160 արշին իւ զէրինէ գուրուլու, պէշ օտալը վէ գույուլու ախշատ պիր խանէ։

4. Պէյօղլուենատ Լէնի շարշը սօգաղընատ, Ն° 93 իլէ մուրագամ, վէ 100 արշին արատ իւղրինէ գուրուլու 3 օտա վէ 1 մանթալախը օրտն պիր խանէ։

5. Ուն գաբանընատ, Զարգը ֆէլէք թապիր օլունան տէրիմին գարշըսընատ 900 արշին պիր արատ։

Պու մէզատ հագգընատ ատահա գիտատէ թաֆսիլատ խմէյէնլէր, աշաղըքի խմզա սահիպլինէ մուրաճաատի խէպիլիրլէր։

(Իմզ-) Մ. ՊԷ Գուրիօ.

Աբիթանէ 7 Սեպտ. 1863 1

ՊՕՐՍԱ 1863	Սեպտեմբեր 4			ՄԷՏՔԻԹԷԱԹ	Բաղար էր. Սեպտ" 2	Սալ 3	Զարշամբա 4	Բենշէմպէ 5	Ճումատա 6		Ճումատա էր". 7
Լոնդրա 3 տպ վատէ Ղրշ.	108	107 5/8	107 3/4	Մէճիտիյէ լիրա · · Ղրշ.	101	101	101	101 10	101 10	101 10	101
Փարիս » »				Միւմթազէ · · · »	68 7	68 5	68 5	68 10	68 20	68 27	68 30
Մարսիլիա 3 տպ վատէ »	25 57	25 50	25 52 1/2	Օնսէ" թէրթ. ֆրանկ" ալ" »	51 10	51 10	51 10	51 20	51 20	51 20	51 20
Ճէնովա » »				Գոնսոլիտէ · · · · »	57 7	57 5	57 5	57 10	57 20	58 7	58 10
Ամսթրտամ » »				Գոնսոլիտէ Ճէտիտ · »	57 7	57 5	57 5	57 10	57 20	58 7	58 10
Թրիէսթէ » »	10 60	10 62		Թէրթիպանթը բանկա »	57 27	57 25	58 25	57 30	58	58 27	58 30

ԶԱՒԻՒԷ 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

		Դրամ.
Թաղան Արնաուտ	քիլ	· ·
Իսմայիլ	»	28–29
Գաղա	»	· ·
Խուժէյի Պաղչէզ	»	· ·
» Պուրղաղ	»	· ·
Ազօք դ Ըզլաճա	»	· ·
Էպրայէլ	»	19–22
Լամպիլ	»	· ·
Սամսուն	»	23–24
Պուրղաղ	»	28–30
Պալչէզ	»	· ·
Գօղ օրօղ Գալա	»	· ·
Ռաֆա	»	11–12

Սկզբնաատ 10 ՝000։

ԷՄԹԱԶՅԻ ՏԱԽԻԼԻՑԻ 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ տէրէմ	օգկա	· ·
Թէֆթիք Էնգարէ	»	· ·
ՀԷՐՈՒ	»	· ·
ՊԱԼ ՄՕՄԻ	»	· ·

ԷՄԹԱԶՅԻ ԷՃՆԷՊԻՑԷ 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԷԼԷԼԷ ՎԷ ԹՕԶ ՀԻՔՔԷՐԻ		Դրամ.
Լինկիլիզ բրիմ 6–10 լիպրա	գանթար	265
Լիվերբուլ 10 լիպրա	»	· · ·
Օրանատ տէպրա 6-10 լիպրա	»	265
Ամֆիբոլա 8	»	· · ·
Ֆրանսզ մի. շէնմանը	»	255
Լինկիլիզ ֆօզ	»	255
Օրանատ էքսթրա	»	225
» պիրինճի	»	215
» իքինճի	»	212
» ի. շիւնճիւ	»	210
Ֆրանսզ	»	208
ՏԷՄԻՐ Լինկիլիզ չէշիտ լամա տէօրթ քէօշէ կուվղաղ	»	· · · 53–55
» էսքամա	»	· 55–57
» սատ չէշիտ իլէ	»	· · ·
» շէմպէր	»	· 75–80
» Մօսկով չէշիտ	»	155–165
ԳԱԼԱՑ	»	785–790
ԳՈՒՐՋԱԻՆ Լինկիլիզ	»	160

Գուրջաւն Ֆրանսզ · · · ·	գանթար	
Զեէլիֆ պիր պրֆքը 0	»	155
» էքի պրֆքը 00	»	· · ·
ԵԱՁՈՒՆ Մարսիլիա շէշիտ	»	145
» Լինկիլիզ 40 օգկասը պիր	»	145–150
ՄՕՐ ՊԱԳԱՄ	»	· 45–50
ՍԱՆԹԱՄԱՐԹԱ	»	160–170
ԶԱՃԸ ԳԷՊՐԸԶ	»	· · 35
ՇԱՊ Լինկիլիզ	»	· · 63
ԿԷՕԶ ԹԱՇԸ Լինկիլիզ	օգկա	· · 51
ԳԱՖԷ Գարօ ֆինօ	0/0 »	1200
» Իքինճի	»	1150
» Ի. շիւնճիւ	»	1080
ՉԻՎԻՏ Լինկիլիզ	»	120–140
ԳԷՐՄԷՋ	»	· 25–52
ՊԻՊԷՐ Լօնտրա Մարսիլիա	»	· 6
ՆԷՇԱՍԸՐ Լինկիլիզ	»	· 6
» Մլաքը Ռէճուրտ էօգ	»	6–6 1/4
ԹԷՆԵՔԷ + Նշան լինիլ սանտրգ		275–280
ՐՕՄ Ամերիգա · · · · ·	1 կալ.	7 1/2
» Լինկիլիզ	»	· · · 9

ՄԷՃՄՈՒԱՑԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԷՏՈՒՐԼԱՐԸՆԸ ԻՍՄ ՎԷ ՄԱՀԱԼԼԷՐԻ

ԱՍԻԹԱՆԷ · Պէյիւք Եէնի խանատա Թիւլպէնճեան Ցովսէփ։
ԱՏԱՆԱ · Բարամուտ օղլու Յակոբ աղա։
ԱՖԻՕՆ ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐ · Պապտեան Գրիգոր աղա
ԳԱՅՍԷՐԻԵ · Պէկդէբեան Խաչատուր Պէյ։
ԷԿԻՆ · Թարագճեան Յովսէփ աղա։
ԵՆԳԻԱՐԻ · Սմնէօր Հիսամի Լէօնարտի։
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ · Ուակեան Էնգարի Կարապետ աղա։
ԷՏԻՐՆԷ · Յովհաննէսեան Թարա աղա։
ԵԶՊՈՒՍ · Հաղանեան Գրիգոր էֆէնտի։
ԹԷՔԷՓԻՐՏԱՂ·
ԹՐԱՊՈՒԶԱՆ · Պամէլեան Պետրոս աղա։
ԻԶՄԻՐ · Թ· Ցըվասլեան Պարգիս աղա։
ԻԶՆԻՄԻՏ · Գ· Տ· Թ· Գասպարեան։
ՀԱԼԷՊ · Յ· Ս· Քարճանաֆ։
ՄԱՐԱՇ · Զօրպաճը օղլու Հաճի Տէվլէթ աղա։
ՊԱԼԱՏԱՏ վէ ՄԱՒՍՈՒԼ · Աբրիկեան Թասլիտա աղա։
ՊԻԼԷՃԻԿ · Տէրգաս իթի օղլու Պետրոս աղա։
ՊՐՈՒՍԱ · Կէմիճեան Նշան աղա։
ՎԱՐՆԱ · Հաճի Կարապետ օղլու Յովհաննէս աղա։
ՎԻԵՆՆԱ · Զըրաճը վ իչէն աղա։
ՔԷՕԹԱՀԵԱ · Լիւլէճեան Ինան աղա։

ՍԻՒԷԼԻՓԻ ԴԱՂԷԹԱ
ՅՈՎՍԷՓ ՎԱՐԴԻԱՆԵԱՆ

ԴԱՂԱԹԱՏԵՐ ԷՐՄԷՆԻ ՔԻԼԻՍԷՍԻ ՍՕՓԱՐԸ Ն° 17
Յ· ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՂՄԱՆԷՄԻՆՏԷ